

Q&A Energietoeslag

Versie 24 maart 2022 o.b.v. vragen uit Webinar 22 maart 2022)

Voor de antwoorden bedanken wij SZW, VNG & Stimulansz.

Deze Q&A heeft een ondersteunende functie en heeft geen juridische status.

Budget

[Wat is de verdeelsleutel van de middelen die beschikbaar zijn gesteld voor de eenmalige energietoeslag? Wanneer weten gemeenten welk bedrag zij krijgen?](#)

[Wat gebeurt er als de middelen niet voldoende zijn?](#)

[Budgettair kader vanuit rijk is gebaseerd op 120% van de bijstandsnorm. Hoe verhoudt zich dit met een ander lokaal minimabeleid, bijvoorbeeld 110 of 130%?](#)

[Wat is de planning voor behandeling van het wetsvoorstel in de Kamer?](#)

[Welke oplossingen worden ontwikkeld door het ministerie voor een structurele oplossing van de hoge energierekening voor 2023 en verder? Of zal deze toeslag zich mogelijk in komende jaren herhalen?](#)

Beleidskaders

[Hoe moeten gemeenten omgaan met kostendelers?](#)

[Kun je de toeslag ook direct betalen aan de energieleverancier?](#)

[Aangegeven wordt dat - wanneer de 800 euro niet voldoende zijn - individuele bijzondere bijstand aan de orde is. De verwachting is dat veel huishoudens gaan aankloppen voor aanvullende bijz. bijstand. Komt hiervoor een richtlijn?](#)

[Kunnen gemeenten al beschikkingen verzenden terwijl de wet nog niet is aangepast?](#)

[Waarom is er gekozen voor een richtlijn en niet voor een dwingendere uniformere regeling via AMvB?](#)

[Tot en met welke datum kan de energietoeslag worden aangevraagd?](#)

[Het maken van de beleidsregels levert wat vragen op: kiezen voor peildatum of referteperiode? Wat wordt daarin geadviseerd?](#)

[Wat is de definitie van een zelfstandig huishouden?](#)

[Waar moeten gemeenten rekening mee houden bij het automatisch toekennen aan klanten minnelijke schuldregeling?](#)

[Is er \(beleids\)vrijheid om de toeslag pas bij jaarrekening toe te kennen?](#)

Communicatie

[De uitingen in de media over de toeslag \(bijvoorbeeld over de hoogte van het bedrag\), zonder dat gemeenten handvatten handen om deze toeslag in te richten en uit te voeren, hebben tot verwachtingen bij en veel vragen van inwoners geleid. Hierdoor is het lastig voor gemeenten om eigen beleidskeuzes te maken. Kan hier in het vervolg van de landelijke communicatie rekening mee worden gehouden?](#)

Doelgroep

Behoren jongeren tot 21 jaar die wel zelfstandig wonen tot doelgroep?

Wat te doen met de groep studenten die individuele studietoeslag ontvangen? Ambtshalve of individueel?

In de handleiding staat dat jongeren tot 21 jaar uitgesloten zijn. Over welke jongeren hebben wij het precies? Met PW, zonder PW? En met (periodieke) aanvulling Bijzondere Bijstand, zonder aanvulling Bijzondere Bijstand? Wel zelfstandig huishouden, geen zelfstandig huishouden?

Kunnen inwoners die kwijtschelding van gemeentelijke belasting hebben gekregen, ook ambtshalve een energietoeslag krijgen?

Als jongeren tot 21 jaar niet tot de doelgroep behoren, kun je dan jongeren die aanvullend bijzondere bijstand levensonderhoud krijgen wel meenemen of moet je dan gewone bijzondere bijstand toekennen?

Moet je studenten met WTOS uitsluiten?

Heeft het college wel het budgetrecht voor deze regeling zolang de budgetten niet officieel zijn toegekend? M.a.w. moet het budget niet worden bepaald door de gemeenteraad i.p.v. het college?

Mogen gemeenten de inwonersgegevens van deze regeling ook gebruiken voor de SPUK-regeling energiearmoede of dienen inwoners hier apart toestemming voor te geven?

Is al duidelijk of het inlichtingenbureau een rol kan spelen bij vaststellen of wordt voldaan aan inkomensgrens?

Overig

Welke CBS-codes zijn nodig bij de boekingen/ betalingen van deze BB-energietoeslag?

In de handreiking wordt aangegeven dat er sprake is van een financiële onrechtmatigheid als ID-bewijs niet gecontroleerd is. Identificatie via DigiD is volgens handreiking niet afdoende. Maar commissie BBV heeft eind 2021 aangegeven dat er geen sprake is van onrechtmatigheid is als identiteit alleen vastgesteld is via DigiD of Suwinet. Dus is het qua rechtmatigheid wel noodzakelijk bij digitale aanvragen het ID-bewijs op te vragen?

Hoe kan de gemeente het beste beoordelen of een zelfstandige qua inkomen in aanmerking komt voor de toeslag?

Moet je terugvorderen als je als gemeente aan iemands ambtshalve hebt toegekend, maar die er toch geen recht op heeft? (B.v. dakloos)

Geldt de infoplicht ook voor de groep ambtshalve toekenning?

Mag je de 800 euro bij incidentele bijzondere bijstand aanwijzen als voorliggende voorziening?

Mogen gemeenten de 800 euro gespreid uitkeren?

Is er al bekend of er landelijk gecoördineerd wordt dat gemeenten de (bankrekening)gegevens van aio-ontvangers krijgen van de SVB?

Wordt bij de bestaanduitlevering SVB ook gegevens van AOW + pensioen geleverd of moeten gemeenten dit zelf nog toevoegen aan de bestaanduitwisseling?

Budget

Wat is de verdeelsleutel van de middelen die beschikbaar zijn gesteld voor de eenmalige energietoeslag? Wanneer weten gemeenten welk bedrag zij krijgen?

Voor de eenmalige energietoeslag wordt de verdeelsleutel van de bijzondere bijstand gebruikt. In de aanstaande meicirculaire zullen de bedragen vastgesteld worden. Er lopen momenteel gesprekken tussen SZW en BZK over of het mogelijk is om gemeenten eerder inzicht te geven in het toe te kennen budget. Indien hierover informatie beschikbaar komt zal dit gecommuniceerd worden in de handreiking.

Wat gebeurt er als de middelen niet voldoende zijn?

Belangrijk voor gemeenten is om signalen over een niet toereikend budget met onderbouwing te melden. Er is afgesproken dat SZW en VNG hierover in gesprek blijven. Er is geen garantie dat deze gesprekken leiden tot een verhoging van het beschikbare budget.

Budgettair kader vanuit rijk is gebaseerd op 120% van de bijstandsnorm. Hoe verhoudt zich dit met een ander lokaal minimabeleid, bijvoorbeeld 110 of 130%?

Het college bepaalt de doelgroep van de eenmalige toeslag, hetgeen betekent dat het college bepaalt wat er onder een "laag inkomen" moet worden verstaan.

Wat is de planning voor behandeling van het wetsvoorstel in de Kamer?

Het wetsvoorstel is op 15 maart ingediend bij de Tweede Kamer. De Kamer bepaalt de verdere planning voor behandeling van het wetsvoorstel.

Welke oplossingen worden ontwikkeld door het ministerie voor een structurele oplossing van de hoge energierekening voor 2023 en verder? Of zal deze toeslag zich mogelijk in komende jaren herhalen?

Er is op dit moment geen sprake van een herhaling van de eenmalige energietoeslag. Gesprekken over een structurele oplossing vinden in een interdepartementale werkgroep(en) plaats. Over mogelijke oplossingsrichtingen valt momenteel niets te zeggen.

Beleidskaders

Hoe moeten gemeenten omgaan met kostendelers?

Aanbevolen wordt om de energietoeslag alleen toe te kennen aan zelfstandige huishoudens. De gemeente mag dit begrip zelf invullen. Het begrip 'zelfstandige huishoudens' is niet gedefinieerd in de richtlijn of (toelichting op) de wet.

Kun je de toeslag ook direct betalen aan de energieleverancier?

Dit is binnen het wettelijke kader niet mogelijk.

Aangegeven wordt dat - wanneer de 800 euro niet voldoende zijn - individuele bijzondere bijstand aan de orde is. De verwachting is dat veel huishoudens gaan aankloppen voor aanvullende bijz. bijstand. Komt hiervoor een richtlijn?

Er komt geen richtlijn voor de aanvullende bijzondere bijstand. Gemeenten hebben de bevoegdheid om deze zelf vast te stellen.

Kunnen gemeenten al beschikkingen verzenden terwijl de wet nog niet is aangepast?

Dit is mogelijk.

Waarom is er gekozen voor een richtlijn en niet voor een dwingendere uniformere regeling via AMvB?

Er is gekozen voor een richtlijn omdat deze gemeenten de ruimte biedt om de energietoeslag zo vorm te geven dat deze het beste past bij de situatie in hun gemeente.

Tot en met welke datum kan de energietoeslag worden aangevraagd?

Dit is aan gemeenten. De energietoeslag beslaat alleen het jaar 2022. Uitbetaling dient dan ook voor 31 december plaats te vinden. Advies is dan ook om hier rekening mee te houden met het vaststellen van de aanvraagperiode.

Het maken van de beleidsregels levert wat vragen op: kiezen voor peildatum of referentieperiode? Wat wordt daarin geadviseerd?

Het advies is aan te sluiten bij de voor de gemeente gangbare werkwijze, zoals opgenomen in de beleidsregels bijzondere bijstand en daar alleen van af te wijken als dat voor snelle verwerking gewenst is.

Wat is de definitie van een zelfstandig huishouden?

De wettekst spreekt over 'alleenstaande of gezin'. Het begrip 'huishouden' wordt in de Memorie van Toelichting als verzamelbegrip gebruikt. In de richtlijn staat het begrip 'zelfstandig huishouden', maar hiervan is geen definitie gegeven. Het heeft geen zelfstandige betekenis verder, zeker niet in de model-beleidsregel.

Waar moeten gemeenten rekening mee houden bij het automatisch toekennen aan klanten minnelijke schuldregeling?

De energietoeslag valt buiten de boedel. In het vtlb-rapport in paragraaf 6.2.3. staat:

'Bijzondere bijstand, verstrekt ter compensatie van specifieke kosten (zoals de aanschaf van een wasmachine of de energiecompensatie), wordt vrijgelaten. De verstrekking van bijzondere bijstand is gemeentelijk beleid.'

De gemeente kan het geld dus gewoon overmaken. Het is wel aan te raden om schuldhulpverlening te betrekken bij de informatie over de energietoeslag richting de inwoner en te laten weten wanneer het geld wordt overgemaakt, zodat schuldhulpverlening contact kan leggen met de ontvanger. Zo kunnen er tips gegeven worden over hoe dit geld goed verdeeld kan worden, zodat het echt terecht komt in het maanbudget en niet op de grote hoop.

Is er (beleids)vrijheid om de toeslag pas bij jaarrekening toe te kennen?

Gaat het om de jaarrekening van een zelfstandige? Nee, toepassing van artikel 35 kan niet afhankelijk worden gesteld van een jaarrekening na afloop van 2022. Toekenning van de energietoeslag dient in 2022 plaats te vinden (zie art. 35 lid 4).

Of wordt hier de jaarfrekening van de energieleverancier bedoeld? Toekennen mag niet op basis van de jaarfrekening, want of iemand wel of niet aantoonbaar hoge(re) energiekosten heeft, is voor het recht op de energietoeslag niet van belang. Als bedoeld wordt het gat op de jaarfrekening (het nog bij te betalen bedrag) te kunnen opvangen met de energietoeslag en dus op dat moment pas uit te betalen, dan mag dit in principe wel. Of dat uitvoeringstechnisch haalbaar is, is een andere vraag.

Communicatie

De uitingen in de media over de toeslag (bijvoorbeeld over de hoogte van het bedrag), zonder dat gemeenten handvatten handen om deze toeslag in te richten en uit te voeren, hebben tot verwachtingen bij en veel vragen van inwoners geleid. Hierdoor is het lastig voor gemeenten om eigen beleidskeuzes te maken. Kan hier in het vervolg van de landelijke communicatie rekening mee worden gehouden?

Er wordt op het moment veel van gemeenten gevraagd. De voorbereiding van de uitvoering van deze regeling loopt bij vele gemeenten al enige tijd, maar het is duidelijk dat zij pas sinds 15 maart inzicht hebben in de wetswijziging en de handreiking. Hier wordt in de communicatie rekening mee gehouden.

Doelgroep

Behoren jongeren tot 21 jaar die wel zelfstandig wonen tot doelgroep?

Niet als je deze groep - zoals de richtlijn adviseert - uitsluit. Jongeren moeten voor financiële ondersteuning altijd eerst naar hun ouders, ook in het geval van hoge energiekosten. De ouders zijn op grond van artikel 12 van de Participatiewet onderhoudsplichtig. Kunnen die niet bijdragen, dan kan de gemeente individuele bijzondere bijstand verstrekken.

Besluit de gemeente om de jongeren niet uit te sluiten? Dan geldt nog steeds de onderhoudsplicht van de ouders. Die zal dan vóór toekenning van de energietoeslag eerst moeten worden nagegaan.

Wat te doen met de groep studenten die individuele studietoeslag ontvangen? Ambtshalve of individueel?

Wanneer de gemeente studenten met studiefinanciering WSF uitsluit - zoals de richtlijn adviseert - dan hebben deze studenten geen recht. Eventueel kan individuele bijzondere bijstand voor (aantoonbaar) hoge energiekosten worden verstrekt. Wanneer de gemeente studenten met WSF niet uitsluit, dan kan aan studenten met een lopende studietoeslag ambtshalve worden uitgekeerd.

In de handleiding staat dat jongeren tot 21 jaar uitgesloten zijn. Over welke jongeren hebben wij het precies? Met PW, zonder PW? En met (periodieke) aanvulling Bijzondere Bijstand, zonder aanvulling Bijzondere Bijstand? Wel zelfstandig huishouden, geen zelfstandig huishouden?

Over alle jongeren tot 21 jaar. Jongeren zijn uitgesloten als de gemeente deze groep volgens de richtlijn uitsluit en dit in de beleidsregels opneemt. Voor jongeren tot 21 jaar geldt altijd de onderhoudsplicht van de ouders (art. 12 Pw).

Kunnen inwoners die kwijtschelding van gemeentelijke belasting hebben gekregen, ook ambtshalve een energietoeslag krijgen?

Wanneer de inwoner in aanmerking komt voor kwijtschelding belastingen kan de gemeente aannemen dat deze een inkomen heeft onder de inkomensgrens van de energietoeslag. Voor ambtshalve toekenning is ook het bankrekeningnummer nodig. Dit zal niet altijd bekend zijn bij de gemeente, zeker niet als de inwoner van geen andere minimaregeling gebruikmaakt. Dan is ambtshalve toekennen niet mogelijk.

Als jongeren tot 21 jaar niet tot de doelgroep behoren, kun je dan jongeren die aanvullend bijzondere bijstand levensonderhoud krijgen wel meenemen of moet je dan gewone bijzondere bijstand toekennen?

Deze jongeren lopen in dit voorbeeld niet mee in de categoriale toekenning. Alleen op maat, en onder toetsing van de werkelijke noodzakelijke kosten van het bestaan, heeft verlening van bijzondere bijstand plaats.

Moet je studenten met WTOS uitsluiten?

Dat is aan de gemeente. In de handreiking wordt geadviseerd studenten met WSF 2000 uit te sluiten; zij worden op basis van art. 13 lid 2 onder c, ook uitgesloten van algemene bijstand. WTOS is alleen bedoeld voor studiekosten, niet voor levensonderhoud. Bovendien zal deze groep voor een groot deel ook vallen binnen de categorie tot 21 jaar, en op basis daarvan mogelijk al worden uitgesloten (afhankelijk van de beleidskeuzes van de gemeente).

Heeft het college wel het budgetrecht voor deze regeling zolang de budgetten niet officieel zijn toegekend? M.a.w. moet het budget niet worden bepaald door de gemeenteraad i.p.v. het college?

Wordt aangevuld

Mogen gemeenten de inwonersgegevens van deze regeling ook gebruiken voor de SPUK-regeling energiearmoede of dienen inwoners hier apart toestemming voor te geven?

Het is de bedoeling dat de middelen van de SPUK gericht worden ingezet. In deze bijlage zijn de veelgestelde vragen opgenomen:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2021/12/14/veelgestelde-vragen-over-aanpak-energiearmoede>

Het staat gemeenten vrij om de ontvangers van de eenmalige energietoelag te attenderen op de mogelijkheid van ondersteuning bij het nemen van energiebesparende maatregelen.

Is al duidelijk of het inlichtingenbureau een rol kan spelen bij vaststellen of wordt voldaan aan inkomensgrens?

Het ligt voor de hand dat gemeenten bestanden aan het Inlichtingenbureau aanbieden ter toetsing. De regeling gaat immers uit van 'getoetste' inkomensgegevens. Hantering van een referentieperiode waarover die inkomens niet zijn getoetst is dan strijdig met die bepaling en leidt ertoe dat gemeenten dit opnieuw zullen willen doen.

Overig

Welke CBS-codes zijn nodig bij de boekingen/ betalingen van deze BB-energietoeslag?

Wordt aangevuld

In de handreiking wordt aangegeven dat er sprake is van een financiële onrechtmatigheid als ID-bewijs niet gecontroleerd is. Identificatie via DigiD is volgens handreiking niet afdoende. Maar commissie BBV heeft eind 2021 aangegeven dat er geen sprake is van onrechtmatigheid is als identiteit alleen vastgesteld is via DigiD of Suwinet. Dus is het qua rechtmatigheid wel noodzakelijk bij digitale aanvragen het ID-bewijs op te vragen?

Identificatie via DigiD is inderdaad niet afdoende. De gemeente moet bij de aanvraag van de energietoeslag de identiteit van de aanvrager vaststellen. Op grond van artikel 17, vierde lid, van de Participatiewet moet het identificatiebewijs 'ter inzage' worden verstrekt. De gemeente kan dus niet volstaan met identificatie aan de hand van DigiD en het opvragen van de aard, het nummer en de geldigheidsduur van het identiteitsbewijs, ook niet als daarbij BRP en Suwinet geraadpleegd wordt. Hiervoor is geen wettelijke basis.

Hoe kan de gemeente het beste beoordelen of een zelfstandige qua inkomen in aanmerking komt voor de toeslag?

Het advies is af te gaan op de schatting van de zelfstandige (zoals bij de Tozo gebruikelijk was), en die schatting achteraf te controleren op basis van de jaarstukken. Als dit inkomen dan hoger is kan tot terugvordering worden overgegaan.

Moet je terugvorderen als je als gemeente aan iemands ambtshalve hebt toegekend, maar die er toch geen recht op heeft? (B.v. dakloos)

De ambtshalve toekenning van de energietoeslag is gebaseerd op besluitvorming van de gemeente dat er 'recht' is. Herziening en/of terugvordering zal plaats kunnen vinden binnen de bepalingen van art. 54 en 58. Daar zal dan aan getoetst moeten worden.

Geldt de infoplicht ook voor de groep ambtshalve toekenning?

Ja. Het is uiteraard aan de gemeente om de klant over de reikwijdte van de verplichting goed te informeren.

Mag je de 800 euro bij incidentele bijzondere bijstand aanwijzen als voorliggende voorziening?

De € 800 is geen inkomen (art. 31. Lid 2, onderdeel o Pw). Een voorziening gebaseerd op de Pw is geen (aan de Pw) voorliggende voorziening. Uiteraard zal in de afweging om aanvullend bijzondere bijstand te verlenen voor energiekosten de noodzaak daarvan moeten blijken, d.w.z. dat de werkelijke energiekosten die € 800 min of meer moeten overstijgen.

Mogen gemeenten de 800 euro gespreid uitkeren?

Het is de bedoeling dat er geen periodiciteit ontstaat omdat dit fiscale gevolgen kan hebben. Wel is mogelijk om de Energietoeslag in één besluit/ verstrekking toe te kennen en administratief in fasen uit te betalen. Dit is een voor gemeenten bekende werkwijze.

Is er al bekend of er landelijk gecoördineerd wordt dat gemeenten de (bankrekening)gegevens van AIO-ontvangers krijgen van de SVB?

Hier wordt inderdaad aan gewerkt. Naar verwachting zal de realisatie van deze uitwisseling enkele weken in beslag nemen. Zodra het mogelijk is zal dit worden gecommuniceerd via de website van Divosa en Stimulansz. De SVB verzoekt om niet per gemeente bij de SVB te vragen om de bankrekeningnummers, maar te wachten tot deze bestandsuitwisseling is gerealiseerd. Het Inlichtingenbureau zal het voor alle gemeenten mogelijk maken dit bestand te kunnen opvragen.

Wordt bij de bestandsuitlevering SVB ook gegevens van AOW + pensioen geleverd of moeten gemeenten dit zelf nog toevoegen aan de bestandsuitwisseling?

Het bestand dat met SVB wordt uitgewisseld bevat uitsluitend gegevens van aiogerechtigden en niet van personen die AOW ontvangen (met een klein pensioen). Dit omdat de aio een regeling is onder de Participatiewet.